No. 228.

BREDASCHE STAAT-, LETTERKUNDIG- NIEUWS-

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

Dingsdag

24 September.

TE ZEGELEN

1830

NOORD-BRA

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten September.

De *Moniteur* houdt heden in zijn officiel gedeelte de benoeming van den heer *de Rayneval* tot gezant in Perzie.

— Naar men stellig spreekt, wordt er op het ministerie van de binnenlandsche zaken een ontwerp gereed gemaakt, voor het verbod van den uitvoer van granen.

— Te Mans is de rust niet verder gestoord.

— De volgende telegraphische depeche is van gouvernementswege bekend gemaakt geworden:

» *De kommandant der 20ste militaire divisie aan den president van den raad*,

» Bajonne 18 september.

» Drie Navarresche bataillons en twee eskadrons, door *Zuviategui* gekommandeerd, zijn te St. Jean-Pied-de-Port op het (fransch) grondgebied gevlugt; zij zijn ontwapend en naar Pau gezonden geworden."

— In den *Courrier* van Bayonne van den 18den leest men:

» De opstandelingen van Vera hebben naar Bajonne een parlementair gezonden, met voorstellen betrekkelijk hunne onderwerping en hunne komst in Frankrijk. Wij hebben bijzondere redenen om aan de aanstaande verstrooijing van het leger van *Cabrera* te gelooven. Wat de geforceerde marsch van dien karlistischen chef op Aranjuez betreft, eene dergelijke tijding komt ons geheel onwaarschijnlijk voor; de nabijheid van *Cabrera* voor de poorten van Madrid zou *O'Donnel* onvermijdelijk de middelen in handen geven, om dezen laatsten steun van don *Carlos* te vernietigen. — Eene leening van 200 millioenen fr. ten behoeve van Spanje is op het punt van te Parijs en te Londen gesloten te worden. De interessen dezer nieuwe schuld zullen verhypothecqueerd worden op de inkomsten van Manilla en Havanna en op de opbrengsten van het schiereiland. Deze voorwaarde verzekert, zegt men, Spanje den waarborg van Frankrijk en Engeland.

— In het *Mémorial Bordelais* van den 18den September leest men:

» Men schrijft ons van de grenzen: 4000 man van het karlistisch leger zijn voor Marac gekampeerd en 6000 man worden er gewacht. De pastoor *Merino* en *Echevarria* zijn op bevel van het fransch gouvernement gearresteerd. Uit Bayonne schrijft men van den 16den, dat zich den 15den de Navarresche bataillons N°. 2, 3, 5 en 12 te Olette vertoond hebben, ontwapend zijn geworden en ten getalle van omtrent 16 à 1700 man op St. Jean-de-Luz zijn gerigt. De generaal *Urrian* is te Sarre insgelijks met 220 man aangekomen.

De bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 17den houdt het volgende:

» Nadat don *Carlos* met zijne familie tot den 16den des middags te St.-Pé gebleven is, heeft hij te Guethari, alwaar de rijtuigen hem opwachtten, den grooten weg genomen. De aanzienlijke reizigers zijn toen dadelijk vertrokken. Ten acht ure zijn zij Bayonne doorgekomen en hebben zich hier niet opgehouden, maar de paarden verwisseld. Don *Carlos* heeft te Dax nachtverblijf gehouden. In het rijtuig waren gezeten: Don *Carlos*, de prinses van Beira, de beide Prinsen van Asturie, don *St.-Sebastiaan* en de kommandant der gendarmerie van Bayonne, die de reizigers eerst der plaats hunner bestemming verlaten zal."

In Madrid liep den 13den reeds het gerucht, dat don *Carlos* zich gemoedsaakt had gezien de wijk naar Frankrijk te nemen. Dit heeft dit algemeen eene vreugde over de gebeurtenissen nog te meer verhoogd en de fondsen weder doen rijzen. Het gouvernement had de tijding ontvangen van de beweging van *Espartero* op Lecumberry, aan het hoofd van 40 bataillons, 13 eskadrons en 7 batterijen. Na de bevrediging van Navarre zou hij met het grootste gedeelte der magt naar Arragon trekken, om ook dit gewest te bevredigen.

— De fondsen waren heden (20 *September*) als volgt genoteerd: 5 pCt. 110,50; 3 pCt. 30,95; Nap. z. 101,60; Sp. Ardoin geopend 31½; gebleven 32½; Passieve 9; Defered z. int. 9 drie achtste; n. Dif. z. int. 15; Rom. L. 102⅝.

Van den 21sten.

De *Moniteur* behelst heden eene ordonnantie betrekkelijk de reorganisatie van den staatsraad. Voor de gewone dienst zal de staatsraad bestaan uit 30 leden, 36 requestmeesters en 80 auditeurs.

Eene andere ordonnantie houdt de benoeming van den heer *Persil* tot directeur van de munt.

— Men spreekt van aanzienlijke benoemingen in het leger tegen het begin der volgende maand.

— De hertog *van Orleans* is den 19den te Port-Vendres naar Oran vertrokken. — De hertogin *van Orleans* is op hare terugreis herwaarts gekomen.

— Het gerucht heeft zich verbreid, dat in den nacht een estafette het berigt heeft overgebragt van nieuwe ongeregeldheden die te Mans zouden voorgevallen zijn.

— De heer *Ramirez dela Piscina*, een agent van don *Carlos*, heeft sedert eenige dagen drukke bijeenkomsten met den maarschalk *Soult* en den heer *Duchatel*. Men denkt dat hij belast is om, namens den pretendent, zich met onze ministers over de voorwaarden te verstaan, waarop don *Carlos* Frankrijk verlaten kan.

— Volgens den *Constitutionel* heeft don *Carlos*, in den brief dien hij bij zijne betreding van het fransch grondgebied aan [redacted] *Philips* geschreven heeft [redacted] tot regten als infant van Spanje, waarvan de cortes hem vervallen hebbben verklaard, met behoud zijner eventuele regten op den troon, indien de dochter, van koning *Ferdinand* zonder regtstreeksche erfgenamen sterven; de herstelling in het bezit zijner aanzienlijke, thans gesequestreerde goederen in Spanje; een aan zijn rang geëvenredigd jaargeld, met vergunning om zich naar Salsburg te begeven, waar de hertogin van *Beira* aanzienlijke goederen heeft. Voorts zou hij van het fransch gouvernement eene ondersteuning in geld verlangd hebben. De voorstellen van don *Carlos* had de koning zijnen raad van ministers voorgelegd, en het scheen dat dezelve bij dezen geen zeer groote tegenstand vonden. Men zegt dat don *Carlos* zich ook tot andere mogendheden gerigt en hunne bemiddeling ingeroepen heeft.

— De *Phare* van Bayonne van den 7den geeft het volgende berigt der gebeurtenissen kort vóór en bij de komst van don *Carlos* op het fransch gebied. Op den 9den kwam *Espartero* met zijne troepen te Lecumberry, vereenigde zich met de afdeeling van Navarre en stelde zich in gemeenschap met Pampeluna; den 10den werd de vallei van Ulzama door christinische troepen bezet; den 11den trokken zij tot Lanz voort, op die wijs de geheele vallei van Baztan omgevende, waar don *Carlos* zich sedert den 10den met elf bataillons bevond; den 12den maakte *Espartero* beschikkingen om den doorgang van Pampeluna naar Valcarlos te sluiten; den 13den namen de troepen der koningin met gewald de engte van Belate; *Espartero* kwam te San Esteban, en de pretendent vertrok met zijn geheele staf van Elisondo naar Urdax. Talrijke emigratien hadden er van dit oogenblik door de Aldudes plaats. Don *Carlos* vond zich teruggedrongen in het oppergedeelte van het dal der Nivelle, 't welk aan Spanje hoort; zijne troepen, uit zes bataillons van Alava en vier van Navarre bestaande, hielden de omliggende hoogten bezet. In denzelfden nacht had de onderprefect van Bayonne zich naar Ainhoa begeven en talrijke fransche troepen werden op dit punt gerigt. Den 16den des middags verzocht don *Carlos* om op het fransch gebied te komen; een gedeelte van zijn huis en van zijne bagage was reeds over de grenzen, toen hij liet weten, dat hij tot den volgenden dag zou wachten. Deze besluiteloosheid wekte echter den angst onder de beambten, de vrouwen en kinderen, die don *Carlos* omgaven; allen riepen, dat de christinos aankwamen, dat men hen aan een zekeren dood blootstelde. Het gevaar was werkelijk groot; de vier

christinische afdeelingen omgaven in een steeds naauwer wordenden kring, de hoogten die de karlisten bezet hielden. Op de hoogten werden geweerschoten gehoord; *Espartero* nam met geweld de engte van Maija. Nu besloot don *Carlos* de grenzen werkelijk over te gaan; hij begaf zich met zijne familie naar de brug van Ancharrij-Aranaz, waar hij door den onderprefect en den kolonel van het 37ste regiment ontvangen werd. De karlistische troepen die de engte van Maija verdedigd hadden, weken terug. De Navarresche bataillons trokken af naar de zijde van Vera; de bataillons van Alava daalden de hoogte af naar Urdax; de constitutionelen lieten hen aftrekken zonder hen te vervolgen; de meeste karlistische troepen zagen zich echter genoodzaakt op het fransch grondgebied te wijken, waar zij gelijk bekend is, ontwapend werden.

— Uit Bayonne wordt geschreven, dat nog enkele karlistische bataillons te onderscheidene troepen, weigerden de wapenen neer te leggen en zich wilden blijven verdedigen. — Volgens de jongste berigten te Madrid uit Valencia en Arragon ontvangen, bleven *Cabrera* en zijne luitenants hunne stroop- en vernielingstogten door die gewesten nog voortzetten.

— Te Marseille is den 15den de engelsche stoomboot *Megara* aangekomen uit Alexandrie den 5den vertrokken, en wel met den post uit Indie, de tijding overbrengende van het overlijden van *Rundjet-Singh* in de laatste dagen van Junij. Dit overlijden had plaats gehad op het oogenblik dat het leger van dien vorst te gelijk met de Engelsche troepen in Kabul voortrukten; na zijn dood had zijn leger zich vertrooid, waardoor men meende dat de Engelschen in eene moeijelijke gesteldheid konden geraken.

Volgens de geruchten te Alexandrie in omloop, zouden de circulaire aan de pachas des turkschen rijks en de kuiperijen van *Mehemed*-ali toch die uitwerking gehad hebben, dat *Hafiz*-pacha met het overschot van het turksche leger en de pacha van Koniah zich met 20,000 man, met *Ibrahim*-pacha vereenigd hebben.

De fransche kapitein *Cailler* was te Alexandrie terug en zou over Maltha naar Marseille terugkeeren.

Een op Maltha, verschijnend blad de *Mediterraneo*, vermeldt dat er in eene bijeenkomst van de gezanten te Konstantinopel zou overeengekomen zijn, dat de engelsche en fransche vlooten naar Alexandrie zouden steyenen, om *Mehemed* tot de teruggave der turksche vloot te noodzaken, en dat, zoo *Ibrahim* op Konstantinopel aantrok, een korps van 20,000 Russen en even zoovele Oostenrijkers in Turkije en tegen *Ibrahim* zouden optrekken, terwijl fransche troepen te Alexandrie en Budshid zouden ontscheepen. — Een en ander dezer tijdingen zal wel nadere bevestiging behoeven.

— Ter beurze was men voor eene daling in de rente bevreesd, ten gevolge van het lager afkomend fondsenmerk uit Londen van den 19den, en de tijdingen uit den Levant; men heeft echter den koers weten staande te houden. In de spaasche fondsen was weinig verandering. De notering was heden (21 *September*) 5 pCt. 110,65; 3 pCt. 81; Nap. r. 101,60; Sp. Ardoin 32 drie achtste, ⅝; Passive 8¾; o. Diff. z. int. 9¼; n. Diff. z. int. 15¼; Rom. L. 102¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 20sten September.

Naar men vernoemt, zal de Bondsvergadering tegen het einde dezer maand hare zittingen, volgens gewoonte, voor eenige dagen schorsen.

— Uit Trier meldt men, dat de heer *Röntgen*, directeur der Nederlandsche stoombootmaatschappij, deswege geraadpleegd zijnde, zich zeer gunstig verklaard heeft omtrent het daarstellen eener geregelde stoombootvaart op den Moezel, en het bouwen eenes ijseren stoomboot voor die dienst heeft aangenomen. Deze boot, zullen eene lengte van 150 à 160 en eene breedte van 15 engelsche voeten, bij eenen diepgang van 22 duim, moet hebben, zal daartoe dienst des volgenden jaars te Keulen geleverd worden.

— Men meldt uit Hannover, van den 13den dezer, dat de commissie, met het ontwerpen van nieuwe bepalingen betrekkelijk de constitutie belast, hare werkzaamheden zoo ijverig heeft voortgezet, dat zij reeds binnen acht dagen rapport zou kunnen uitbrengen. De Standen zullen dan denkelijk tegen de maand December bijeengeroepen worden.

— Door het stedelijk bestuur der genoemde hoofdstad zou eene nieuwe poging bij den koning worden aangewend, om den stads-directeur *Rumann* in zijnen post hersteld te krijgen.

— Uit Weenen wordt van den 14den September geschreven, dat er in de laatste dagen over de oostersche zaken weder verscheidene conferentien waren gehouden, *waaraan nu ook de russisch-keizerlijke gezant* von Tatischef *had deel genomen*. Zijne instructien waren, naar gezegd werd, niet zeer uitgestrekt, doch de toetreding van Rusland tot de beraadslagingen over de oostersche zaken te Weenen, werden toch reeds voor een goed teeken gehouden.

Met den hoogaarschen landdag schenen de zaken meer en meer ten goede te keeren. In de zitting van den 12den was besloten om eenvoorwaardelijk tot de overweging der koninklijke besluiten over te gaan.

— Uit Bessarabie schrijft men van den 4den: De vloot te Sebastopol is volkomen gereed en met allen noodigen voorraad, zelfs van water, voor vier maanden voorzien. Op den 1sten is een fregat naar de cirkassische kust gezeild. Onder de rondom Sebastopol verspreide troepen heerschen ziekten, bijzonder oogziekten, die men vermeent de egyptische oogziekte te zijn; de oorzaken daarvan schijnen overgroote hitte en allerhande moeijelijkheden. In de hospitalen zouden meer dan 7000 zieken zijn. Naar het zeggen zou het getal der troepen in de Krim op 50,000 man worden gebragt. Dit is echter onwaarschijnlijk, dewijl er voor het onder dak brengen van zulk een aanzienlijk korps geen kwartieren genoeg voorhanden zijn en het onderhoud met de grootste moeijelijkheid gepaard gaat. Voor het overige worden er in de Krim verbazende hoeveelheden voorraad van allerlei aard opgestapeld.

— Van de grenzen van Moldavie wordt onder dagteekening van Augustus aan de *Allgemeine Zeitung* berigt:

» Volgens tijdingen uit Kischeneff van den 25sten dezer, zijn sedert veertien dagen omstreeks 30,000 Russen in Bessarabie binnengerukt. Men schat de sterkte van het Donau-leger thans op 70,000 man. In Moldavie en Wallachije is alles rustig. Vorst *Milosch* bevindt zich met zijnen zoon, den tegenwoordigen Vorst *Michaël*, nog in klein Wallachije."

ENGELAND.

LONDEN, den 21sten September.

HH. MM. de koning en koningin der Belgen hebben zich gisteren naar Woolwich begeven, ten einde naar België terug te keeren.

— De bekende *O'Connell* heeft op nieuw een' oproepingsbrief aan de Ieren gerigt, waarin hij verkondigt, dat nooit de weêrzin der Engelschen tegen hen zulk een' hoogen stap bereikt had als thans; dat het daarom noodig is, dat zij zich vereenigen, en dat elk kerspel eene klub vorme, welke gezamenlijk een nieuw uitgestrekt genootschap onder den naam *Registration-Compagny* zullen daarstellen, met het doel om de miskende regten van Ierland te doen gelden.

— De *Courier* behelst bijzondere berigten over de Oostersche zaken, uit Teniedos geschreven, waarin verzekerd wordt dat de russische gezant in last had om geen deel te nemen aan de conferentien der overige gezanten, terwijl men vermoedde, dat de pruissische en oostenrijksche gezanten, zoo zij al niet eene lijn trokken met Rusland, de maatregelen van Engeland en Frankrijk, die beide het zeer eens zouden zijn, toch zouden zoeken te verlammen. (*Men vergelijke dagteekend de berigten over Duitschland en Frankrijk*).

— In de haven van Portsmouth worden verscheiden oorlogschepen uitgerust, die vermoedelijk bestemd zijn om het eskader in de Middellandsche Zee te versterken. Naar Gibraltar is order gezonden om de *Talavera*, van 72 stukken, bij het wederkeeren uit de Middellandsche Zee, naar den mond der Dardanellen terug te zenden.

— De admiraal *Stopford* heeft bij de Admiraliteit aanvraag gedaan om een opperofficier der koninklijke mariniers, ten einde, bij eene landing, het bataillon van dat wapen, dat zich aan boord zijner schepen bevindt, aan te voeren.

— Ter beurze is het vertrouwen werkelijk hersteld, ten gevolge van de schikking van den heer *Jandon* met de heeren *Rotschild* te Parijs, om het aldaar geprotesteerde Amerikaansche papier te ontvangen. Gisteren stonden de 3 pCt. geen 98¾. Nat. 3½ pCt. 54⅞; Sp. *Ardoins* 32⅛; Pas. 3 drie achtste. Port. 3 pCt. 24½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 22sten September.

De koning en koningin zijn vrijdag avond uit Engeland te Ostende teruggekomen.

De graaf d'*Outremont* is vrijdag l. naar Rome vertrokken om zijn gezantschapspost aldaar te aanvaarden.

— Het *Handelsblad* dezer stad hield gisteren het volgend artikel over eene nieuwe spaansche leening.

» Het kabinet van Madrid, rekende op de gelukkige uitkomst der onderhandelingen met *Marokko*, had te voren maatregelen genomen om in overleg te treden met eenen grooten financier te Parijs, die gedurende vele jaren zijne bekwaamheid heeft aan den dag gelegd, door het crediet van Spanje, zijn vaderland, te ondersteunen, ten einde eene voordeelige en voldoende leening te sluiten, om in de dringendste behoeften der regering te voorzien. De gebeurtenissen, die met zoo veel snelheid zijn ontwikkeld, hebben krachtdadig bijgedragen tot wegneming der hinderpalen. Men verzekert, dat de partijen het onderling eens zijn omtrent de voorhandsche voorwaarden, die alsnu aan het onderzoek der kabinetten van Parijs en Londen zijn onderworpen. Ongelukkig voegt men bij deze zekerheid, dat de op te nemen gelden niet zullen strekken om Spanje te ontheffen van de achterstallige renten zijner oude verbindtenissen. De geldschieters en de bemiddelaars willen eerst den burgeroorlog onherroepelijk zien ten einde brengen, en zich vervolgens bezig houden met de middelen om aan die verbindtenissen gestand te doen. Eene der bepalingen van het ontwerp zal ten aanzien der schuldeischers genoeg stellige

waarborgen inhouden, om hen den gevolgden weg te doen goedkeuren.

— De Spaansche Ardoins werden heden alhier tegen 28¼ à drie achtste omgezet.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten September.

Onze stad had dezen morgen een feestelijk aanzien. Van openbare gebouwen en van een aantal bijzondere woningen wapperde de vaderlandsche vlag, en vroegtijdig reeds was de menigte op de been, om den statelijken optogt den feestvierende leden van het St. Joris-Gilde te aanschouwen. Deze optogt had om half tien uren werkelijk plaats, in voege als bij het door ons medegedeelde Programma (*Zie ons nommer van den* 21) omschreven is. De trein trok, door pelotons der stedelijke schutterij voorafgegaan en besloten, en vergezeld van het korps-muzijk der 1ste afdeeling infanterie, in de opgegevene orde, naar de woning van onzen Burgemeester, den Ed.-Achtbaren heer Mr. J. F. J. A. Roest, en wiens woonhuize zich de H.Ed.Gest. heeren, Verhagen, opperbevelhebber en plaatselijk commandant dezer vesting, en Mathon, kolonel der 1ste afdeeling zich bevonden, om voormelde heeren af te halen, en in den stoet dat Gilde, alwaar nu met het koningsschieten door de leden een aanvang werd gemaakt.

— Bij Zr. Ms. Besluit zijn in hunnen rang erkentenisvol bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie overgeplaatst: de 2de luitenant *F. T. Engelenburg*, van dezelfde, naar de 1ste; de 1ste luitenant *M. de Braun* en *J. Hendes da Costa*, beiden van de 6de, en *W. Heijman*, van de 5ste afdeeling infanterie.

— Aan de navolgende tijdelijke officieren van gezondheid is, naar men verneemt, eervol ontslag verleend uit hunne betrekkingen, onder dankbetuiging voor hunne aan het rijk bewezen diensten, en met toekenning aan dezelven van drie maanden hunner bezoldiging, als: aan de heeren *M. J. Roos*, officier van gezondheid van de 3de klasse bij de 13de afd. inf.; aan *J. Duys*, idem, van de 3de klasse bij de mineurs en sappeurs; en *J. L. During*, idem, van de 3de klasse bij de garnizoen- en hospitaaldienst te Gorinchem.

Tevens is aan den 1sten luitenant *H. C. Heyning* van de 10de afd. inf., op zijn daartoe gedaan verzoek, het non-activiteits-traktement verleend, in afwachting van pensioen.

— In het 's Gravenhaagsch dagblad leest men:

» Morgen ochtend (Maandag) ten tien ure, vertrekken HH. KK. HH. de Erfprins en de Erfprinses *van Oranje* uit deze residentie naar Amsterdam, waar Hoogstdezelve des middags hunnen plegtigen intogt doen zullen. In den loop van den morgen zullen HH. KK. HH. de Prins en Prinses *van Oranje*, en Hoogstderzelver Dochter Prinses *Sophia*, Hen, dezwaarts volgen, en Donderdag H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen, laatstgenoemde ter bijwoning van het bal, hetwelk dien avond zal plaats hebben, en waartoe uit deze residentie ook genoodigd zijn, het korps diplomatique, 's Konings ministers, de staatsraden en andere aanzienlijke personen. Tot de feestelijkheden zijn verder toebereidselen, zoo van wege de stedelijke regering als door de heeren [illegible] de plegtige ontvangst van den Erfprins en der Erfprinses, en het laat zich aanzien, dat de algemeene illuminatie, welke morgen avond geschieden zal, zeer luisterrijk zal wezen."

— Eerstdaags wordt te 's Hage verwacht de prins *J. de Chimay*, met geene hoedanigheid van envoyé extraordinaris en minister plenipotentiaris van den koning der Belgen, bij het Nederlandsche hof.

— Laatstleden heeft op den spoorweg van Amsterdam naar Haarlem een tweede inwijdingstest voor de deelhebbers plaats gehad. De trein bestond uit twee locomotiven en 16 rijtuigen, in welke ongeveer 670 personen gezeten waren. De togt naar Haarlem werd in 32, en de terugreis in 28 minuten afgelegd. Ook ditmaal heeft de spoorweg volkomen aan de verwachting voldaan.

— Il. Zaturdag zaturdag hebben te Leiden zich een aantal heeren oud-studenten der Leidsche hoogeschool, welke in 1830 de wapenen voor koning en vaderland hebben opgevat, in het gebouw der akademie vereenigd, alwaar zij vergezeld van de heeren professoren der akademie tegenwoordig waren, terwijl het auditorium van het akademiegebouw overigens bevolkt was door talrijke studenten die eerst in den tienden dezer tot burgers der akademie zijn gewijd.

Na eene roerende rede, in de Latijnsche taal, gaf de hoogleeraar *P. H. Peerlkamp* voorlezing van het koninklijk besluit van 14 mij jl. houdende de ontbinding van het Leidsche studentenkorps en het dekreet van heeren curatoren en der akademischen senaat, waarbij bepaald is geworden, dat het vaandel van de vrijwillige jagers der hoogeschool in een der zalen van den senaat ter bewaring zal worden geplaatst, hetgeen daarop onmiddellijk met veel plegtigheid geschiedde.

— Uit Groningen schrijft men, dat op de, den 20sten dezer door de Staten dier provincie opgemaakte nominatie van drie personen, ter vervulling van de vacature, ontstaan door het bedanken van Jhr. Mr. *R. Gockinga Az.*, als Raadsheer in het Provinciaal Gerechtshof van Groningen, geplaatst zijn de heeren: Mr. *R. de Rhoer Ottens*, lid der Arrondissem.-Regtb. te Groningen; Mr. *J. J. Meder*, procureur bij de Arrond.-Regtbank te Winschoten; en Mr. *H. de Ranitz*, Procureur bij de Arrond.-Regtbank te Groningen.

— Uit Harderwijk wordt gemeld, dat van daar den 21sten naar Hellevoetsluis zou vertrekken een detachement van 110 onder-officieren en manschappen, ten einde aan boord van het schip *de Beurs van Rotterdam* naar Oost-Indie te worden overgevoerd. De van verlof terugkeerende kapitein *Engelen* voert het bevel over dit detachement, vergezeld van de tweede luitenants *von Geusau* en *von Schubertz* en de officier van gezondheid *Block*.

— Vrijdag ll. den 13den September, 's avonds omstreeks 9 ure, is te Deventer een prachtig luchtverschijnsel waargenomen. 't Was eene vallende ster, die schijnbaar de halve grootte der maan zal gehad hebben en gedurende eenige oogenblikken aulk een helder licht van zich wierp, dat er de Brink door verlicht werd. De baan van dit meteoor lag tusschen de sterrebeelden van *Cassiopea* en *Perseus*, nagenoeg in het midden, en de rigting der beweging was evenwijdig aan die eener lijn, welke van β *Andromedae* naar α *Persei* getrokken wordt. In de nabijheid van γ *Persei* verdween het verschijnsel, de heldere bol spatte als 't ware in eene lichtende stofwolk uiteen. — Ook op zondag daaraanvolgende is aldaar een verschijnsel gezien, dat nog prachtiger moet geweest zijn, maar, zoo ver men weet, niet naauwkeurig is waargenomen.

— Gedurende de afgeloopen maand Augustus zijn door het kanaal van Voorne gepasseerd 316 zeeschepen, waarvan 140 te Hellevoetsluis binnengekomen en 176 uitgevaren. Het getal der schepen, die over de acht eerste maanden van dit jaar door dat kanaal zijn in- en uitgeklaard, bedraagt 1095 en 834, een totaal uitmakende van 1929 zeeschepen.

In het weekblad van het regt leest men:

» Gelijk wij vroeger berigt hebben, zal de zaak van den gewezen stads-ambtenaar te Leiden, *Sijm*, aanstaanden Donderdag voor het Provinciaal Gerechtshof van Holland, tweede kamer dienen. Reeds zijn de getuigen gedagvaard, die in deze zaak zullen worden gehoord. Onder dezelve noemt men de drie heeren die gehoord zijn in het proces van den ambtenaar *Rocker*, die wegens soortgelijke zaak vroeger te regt gestaan heeft (zie Weekblad N. 5, 6, 21, 31 en 34.) Ook zou naar men verzekert als getuige geciteerd zijn de echtgenoote van wijlen den heer *du Pui*, in leven secretaris der stad Leiden.

DE JONKER EN DE LEEUW.

EENE LEGENDE UIT DE *BETUWE*.

Nog schuilt er langs den Rhijnstroom menige legende, die, wanneer zij uit den mond van den landman werd opgeteekend, menig dichter zoude aansporen zijne verhevene kunst aan dezelve te wagen, menig romanschrijver zoude opwekken, haar in sierlijken stijl, in eene rijke intrigue in te vlechten.

Zoo was ik [illegible] zomer in het dorp *Eck en Wiel*, vermijl ik met den landman beklaagde, dat ook dit prachtige slot, nu eerlang ter slooping overgegeven, niets dan den naam zijner vroegere schoonheid zoude blijven behouden, kwam er menig gesprek over de vroegere bewoners van hetzelve te berde. Onder deze was er een uit de grijste oudheid, maar zoo treffend, dat ik het wel de moeite waardig achtte, om een meer opzettelijk onderzoek naar de geschiedenis te doen, die nog met zooveel belangstelling onder het volk verhaald wordt, en waaraan niemand twijfelt dat zij niet eenmaal waarlijk zoude voorgevallen zijn. Ik ging daarom menige woning in het mij bekende dorpje binnen, en zoowel het oude moedertje op hare krak, als het kind met zijne pop, zoowel de grijze schoolleeraar, wiens vervaarlijke basstem heinde en ver beroemd is, als de rijke boer, die zich zoo vrij en zoo gelukkig als een koning op zijn erf bevindt, – allen wisten, met weinige afwijkingen, mij het verhaal te doen, dat de lezer in de volgende trekken naar het leven geschetst weder zal vinden.

Eens woonden er op het huis *Eck en Wiel*, dat even van den Rhijnstroom zoo statig tusschen het geboomte door ziet verrijzen, twee vrouwen van hooge geboorte, en niet mindere ingenomenheid met hare voorvaderlijke wapenschilden en haren rijk uitgebreiden stamboom.

Het was alles onedel, wat niet, als zij, een zuiver bloed van vier kwartieren, paar elke zijde der wederzijdsche grootvaderlijke takken konde aanwijzen; zoodat èn grootvader èn grootmoeder van vader en moederzijde vier huwelijken, zoo rein van adel, als wij van burgerlijk bloed, moesten kunnen toonen, om, even als zij, te kunnen roemen op een geslacht, dat zoo zuiver was als er immer op Geldersehen bodem een gevonden werd.

Zij hadden een broeder die er anders over dacht. Jonker Gozaar schoen zoover van den stamboom afgevallen te zijn, als hij weinig lust had denzelven te bestuderen. Hij was het liefst daar, waar de blijde jeugd zich verzamelt, en ofschoon dan ook met den eernaam van Jonker bestempelt, was de kleine knaap uit de hut eens arbeiders, zoo goed zijn makker en vriend, als de zoon van den naburigen ridder. Het stak zijne zusters wel geweldig, maar zij kon-

den den ontembaren knaap zoo min tot andere gedachten brengen, als hij zeker was, elk moedig ros, hoe fier dan ook, te kunnen temmen.

Zoo groeide hij op, en grooter geworden zijnde, bleef Jonker Godert de lieveling des volks. Hij zag geen grijsaard bij zijne spade gekromd, tot wien hij niet sprak. » Geef hier, arme man, uwe schup, en zet u wat ter neder; ik zal voor u wel een poos werken." Hij zag geen bouwer achter den ploeg, dien het werk door ziekte te lang viel, wien hij de teugels niet ontnam, om hem van zijnen vermoeijenden arbeid te ontlasten.

Dat was te erg voor het zusteren-paar. » Dat moeten wij keeren" zeiden zij, en na lang gepeins over en weer, werd er ten laatste besloten, den jonker ter zee te zenden; daar zoude hij zijn graf in de golven vinden, of als een edelman terugkeeren.

Jonker Godert wilde de wereld wel eens zien. Zijn hart was te groot voor het kleine *Eck*, en groote eere scheen hij er nimmer in gevonden te hebben, wat hazen te kunnen dood schieten. Neen! dan wilde hij liever volken beoorlogen, met leeuw en tijger kampen; dat dacht hem beter werk voor zijnen geoefenden arm. Hij omgordde zich met het zwaard, en begaf zich zoo gewillig te scheep, als zijne zusters hem gaarne zagen vertrekken.

Het schip zeilde uit. Het schip kwam niet weder. Jaren verliepen er, en Jonker Godert werd vergeten. Zijne zusters treurden over niets meer, dan dat zij geene zekere mare van zijnen dood hadden. En, onderwijl zij misschien bezig waren het erfgoed in hunnen geest te verdeelen, daar treedt op het onverwachts, een vreemdeling aan de slotpoort, arm en bijna naakt, en begroeid met haar als een wilde man.

» Ik ben Jonker Godert uw broeder, riep hij, mijne zusters, doet open de poort, luttelder de ophaalbrug;" maar wat hij smeekte, en hoe hij dreigde, zijne zusters lieten den gast, die zoo onwelkom was, als hij huisvesting en kleeding hoogelijk behoefde, voor de poort staan.

Jonker Godert bedacht zich een oogenblik, of hij, met geweld de gracht overzwemmende, zich van zijn vaderlijk erfgoed bemagtigen, of voor ditmaal heen gaan zoude, dewijl het toch avond was, en hij den volgenden morgen weder konde komen. Hij deed het laatste, want de grijze rentmeester, die hem altijd zoo lief had gehad, zoude hem nu ook wel niet verstoten.

Deze herkende hem aan een moedervlek op zijne borst. Hij kleedde hem, en liet hem des nachts in zijn eerebed slapen, en was blijde, dat het rijk der zusteren een eind genomen had, en de edelman zelf opgedaagd was, hoe onaanzienlijk dan ook gekleed, hoe ruw dan ook van uitzigt; want hij wist, al was er geen als edelman gekleedde jonker bij hem, dat hij echter den edelsten telg van het adellijke geslacht onder zijn nederig dak herbergde.

De volgende morgen daagde nauwelijks, of de rentmeester begaf zich met zijnen heer naar het prachtig kasteel. Zij eischen nogmaals toelating; maar te vergeefs! » 't Is niets" zeide de jonker » ik heb wel andere waters doorzwommen, en rotsen beklommen die tegen gindsche sterkte slechts een schapenschuur zijn." Met een begeeft hij zich te water, en eer iemand het verzien is hij beneden in het huis.

Daar staat hij nu tegenover het zusterenpaar; hij ziet hunne woede, en zelf in toorn ontsteken, neemt hij hen bij den arm, en gelijk zij hem het huis geweigerd hadden, voert hij haar thans ter deure uit.

Toen bleef het kasteel voor ieder open, en zijne vrienden en magen; alle kwamen tot hem, en menigmaal heeft hij van zijne lotgevallen het navolgende verhaal gedaan.

Na eenen langen moeijelijken togt was het schip op de terugreis op eene klip aan de kust van Afrika gestooten, en in weinig oogenblikken gezonken. Slechts hij had zich door zijne zwemkunst gered, en had eenig hout van het wrak gevonden, op hetwelk hij voortdrijvende, ten laatste aan de kust van een woest eiland aangeland was.

Hier had hem de honger in een woud gedreven, om daar eenig fruit of wild te zoeken. Niets dan zijn zwaard dat aan zijne heup hing, had hij kunnen redden. Maar daar rondzwervende, hoort hij een vreeselijk gebrul, en toeschietende, ziet hij eene leeuw met eenen reuslang van reusachtige grootte, in een woedend gevecht. Dit dier had den leeuw reeds omsingeld, reeds drong het hem naar eenen nabijstaanden boom, om hem daar te verpletten. Dat ziet de Jonker. IJlings toeschieten en zich over het lot van den Leeuw ontfermen, is het werk van een oogenblik. Hij houwt met zijn zwaard den slang in tweeën, en de leeuw, zoo onverwachts en edelmoedig gered, zinkt aan de voeten van zijnen redder neder. Van dat oogenblik af volgt hij den jonker als een hond; gaat met hem jagen, slaapt aan zijne zijde; deelt iedere prooi met hem, verdedigt hem, en is zijn bestendige gids en geleidsman.

Zoo leven zij jaren te zamen onder wilde dieren. Maar de leeuw verlaat den Jonker niet. Het zeldzaamste voorbeeld der grootste trouw wordt hier van de zijde van dit wilde dier aan een mensch bewezen.

Eindelijk echter komt de zucht naar het Vaderland, die ingeboren trek van elk sterveling, in het hart van Jonker Godert wederom op. Een schip zeilt voorbij; een sein van vuur en rook doet het de kust naderen; eene boot wordt uitgezet. De Jonker deelt zijn lot mede, en vraagt plaats voor zich en zijn' leeuw. Dit laatste wordt hem geweigerd; het eerste vergund. Doch hij wil met zonder zijn edel dier reizen. Hij laat het schip varen. Nog twee jaren duurt het; daar ziet hij weder een ander schip Het zijn Nederlanders.

Ook zij willen den leeuw niet mede nemen. Nu besluit de edelman, door heimwee vermand, het dier te verlaten. Maar de leeuw ziet als een radelooze zijnen vriend vertrekken. Het dier brult, wil te water, slaat zijne pooten in den grond, en is als wanhopig. De schippers worden door het geweld van den edelen leeuw, eer nog huiveriger dan genegener gemaakt om het dier tot zich te nemen. De jonker werkt als matroos, en keert zoo naar het vaderland terug. In Amsterdam aangekomen, spoedt hij zich voort. De honger neep hem. Een enkel twee stuivers-brood steekt hij in en begeeft zich daar mede op weg.

Hoe hij ontvangen werd, weten wij. Nimmer konde hij zijnen edelen leeuw vergeten. Den bakker bragt hij naderhand een dukaat. Hij-zelf heeft zijn karakter behouden, en in het midden des dorps geleefd als een der beminnelijkste menschen. Zijne kist is nog in een groot gewelf graf, waar de schoolleeraar zelf haar gezien had. Zij is reusachtig van grootte. Zijn zwaard ligt aan zijne zijde. Zoo verhaalt men hier de gebeurtenis als uit eenen mond en met weinige verandering. Wat er waar van is, weten wij niet. Genoeg, zij gaat vele legenden in poëtische waarde te boven, en mag met diegenen, die hier en daar nog schuilen, vroeg of laat nog wel een dichter vinden, die haar op een of andere wijze tot eene schoone romance bewerkt.

FRANSCH PENSIONAAT
VOOR JONGE JUFFROUWEN,
ONDER HET BESTUUR VAN MEVROUW
FLASSCHOEN-MICHAUX,
Rue Neuve, *te Vilvoorden, bij Brussel.*

Ouders die verlangen mogten de opvoeding hunner Dochters aan de zorgen van de Directrice van dit Institut toe te vertrouwen, worden onderrigt, dat de Lessen met den 12den September weder op nieuw een aanvang genomen hebben.

Het onderwijs dat gegeven wordt, bestaat in de Fransche, Vlaamsche of Hollandsche Talen, Oefeningen in den Stijl, de Rekenkunst, het Boekhouden en het Schrijven in allerlei manieren.

Een gedeelte van den namiddag wordt dagelijks besteed met de oefening in fraaije Handwerkjes en het Naaijen.

Aan Kweekelinge wordt de gelegenheid verschaft om de Eerdienst te volgen waarin zij opgevoed is.

De jaarlijksche kosten voor ieder Kweekelinge in het Pensionnaat is 180 Guldens in het jaar.

De Lessen in de Engelsche en Duitsche Talen, in het Teekenen, de Muzijk en de Danskunst zijn ten laste der Ouders.

De ligging der Plaats is allergezondst en heeft het voorregt eener gemakkelijke gemeenschap, door de nabijheid van een Station van den IJzeren Spoorweg.

Men adresseere zich ter bekoming van het Prospectus bij de Uitgevers dezer.

Wij kunnen het Pensionnaat van Mevrouw FLASSCHOEN-MICHAUX als een der beste in België aanbevelen, zoo wel met betrekking tot het Onderwijs, als [illegible] van het Voedsel en de Zorgen die er worden besteed.

A. APOL EN ZONEN,
Eindstraat B. N°. 31,

Fabrikanten in extra fraaije LAMPEN, KANDELAARS, LUSTRES, en in ENGELSCH BRONS KLEUR, alles eigen Fabrikaat. Zij staan voor de echtheid en deugdzaamheid van alle voorwerpen in, welke tot de minste en civielste Fabriels-prijsen zijn te bekomen. Verzoeken ieders gunst en aanbeveling.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene Groote *HUIZING*, bevattende zes BENEDEN- en zeven BOVEN-KAMERS, twee KEUKENS, GANGERS, ZOLDERS, STALLING voor zes PAARDEN, KOETSHUIS en KNECHTS-KAMER, Benevens twee OPEXE PLAATSEN, gelegen binnen deze Stad, op eenen vrijken stand, zeer geschikt voor HEEREN-HUIS, of ook tot het uitoefenen van groote AFFAIRES.

Te bevragen bij H. J. VAN WEES, aan de Bossche Brug. Brieven *franco*.

Uit de Hand te Koop,
om met den 15e November 1839 te aanvaarden.

Het van Ouds gerenommeerde LOGEMENT, genaamd *DE KROON*, bestaande in eene HUIZINGE, voorzien van verscheiden KAMERS, ruime STALLINGE, SCHUUR, HOF en WERF, groot 36 Roeden en 70 Ellen, staande en gelegen aan den Straatweg in het Dorp te *Asbergen*, thans bewoond wordende door den Eigenaar PETER JAN LAMBRECHES.

MEN PRESENTEERT TE HUUR OF TE KOOP,
om terstond te aanvaarden.

Een fraai en welgebouwd KOFFIJ-HUIS, met deszelfs bijzijnde MEUBELEN, gelegen op de schoonste Standplaatsen der Stad *Tilburg*; ook is het zeer geschikt om alle andere Affaires uit te oefenen.

Nadere informatien zijn te bekomen bij C. VAN BOMMEL, over de Groote Kerk te *Tilburg*.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.